

Informácia o obmedzení platieb v hotovosti medzi podnikateľmi a aj nepodnikateľmi od 1. januára 2013

Medzi opatrenia zameraných proti daňovým podvodom a daňovým únikom na roky 2012-2016 a za účelom vytvorenia podmienok na zabezpečenie stabilného a transparentného ekonomického prostredia súčasnej vlády SR je aj **zákon č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti., ktorého účinnosť je od 1. januára 2013.**

Uplatnením uvedeného zákona budú od 1. januára 2013 obmedzené platby v hotovosti s cieľom zabrániť predovšetkým zneužívaniu mechanizmu dane bez reálneho zdaniteľného plnenia; rovnako budú obmedzené platby v hotovosti aj pri službách charakteru sprostredkovania, daňového a právneho poradenstva s vysoko nadhodnotenými cenami za tieto služby, prostredníctvom ktorých dochádza aj k podozrivým finančným operáciám. Zavedením povinného bezhotovostného styku nad určený limit a následne zákaz platieb v hotovosti nad ustanovenú výšku podľa tohto zákona sa zabráni podvodným konaniam v daňovej oblasti, v trestnej činnosti a je tiež jedným z opatrení zabránenia a znižovania korupcie v celom hospodárstve.

Podľa zákona o obmedzení platieb v hotovosti sa za platbu v hotovosti považuje odovzdanie hotovosti jednej osoby ako odovzdávajúcej druhej osoby ako príjemcovi hotovosti vo výške, ktorú ustanovuje tento zákon.

Podľa § 4 tohto zákona sa platba v hotovosti zakazuje, ak jej hodnota prevyšuje sumu

- **5 000 eur**, ak odovzdanie hotovostnej platby vykonáva zástupca inej osoby, ktorým je zákonný zástupca, opatrovník, prokurista, splnomocnený zástupca alebo zamestnanec oprávnený na odovzdávanie hotovostných platieb,
- **15 000 eur**, ak sa platba v hotovosti vykonáva medzi fyzickými osobami nepodnikateľmi.

Zákon o obmedzení platieb v hotovosti v § 8 upravuje aj **prípady platieb v hotovosti**, na ktorých sa **zákaz ustanovených súm platieb v hotovosti odovzdané alebo prijaté** (5 000 eur alebo 15 000 eur) **nevzťahuje**, a to :

- a) pri poskytovaní platobných služieb,) poštových služieb a poštového platobného styku,
- b) pri prevádzkovaní zmenárenskej činnosti,
- c) pri spracovávaní bankoviek a mincí,
- d) pri preprave bankoviek a mincí,
- e) pri predaji alebo výmene bankoviek alebo mincí vrátane výmeny slovenských korún za eurá v hotovosti NBS,
- f) pri správe daní,
- g) v súvislosti s uplatňovaním colných predpisov,
- h) v čase krízovej situácie, vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu, núdzového stavu a mimoriadnej situácie,
- i) v súvislosti so súdnym konaním, v súvislosti s úschovou peňazí, pri exekúcii alebo výkone rozhodnutia,
- j) v cudzine, ak

1. platba v hotovosti súvisí so zabezpečovaním plnenia úloh ozbrojených síl mimo územia SR so zabezpečovaním výkonu činnosti a plnenia úloh zastupiteľských úradov SR, so zabezpečovaním plnenia úloh Ministerstva vnútra SR pri medzinárodnej leteckej preprave ústavných činiteľov, významných predstaviteľov štátnych orgánov a pri vykonávaní medzinárodných letov štátnych lietadiel v policajných službách alebo so zabezpečovaním plnenia úloh v rámci zahraničnej rozvojovej spolupráce, alebo

2. právo štátu, v ktorom má byť platba v hotovosti odovzdaná alebo prijatá, zakazuje odovzdať alebo prijať túto platbu inak ako v hotovosti,
- k) pri plnení úloh podľa osobitného predpisu,
 - l) pri výkone sociálneho poistenia podľa osobitného predpisu,
 - m) pri plnení úloh Slovenskou informačnou službou, 14)
 - n) v súvislosti so zabezpečením ochrany utajovaných skutočností,
 - o) odovzdávajúcim alebo príjemcom, ak povinnosť odovzdať alebo prijať platbu v hotovosti ustanovuje osobitný predpis.

Medzi platby v hotovosti, na ktoré sa ustanovený limit v hotovosti nevzťahuje patrí aj platba v hotovosti v súvislosti s exekúciou alebo pri výkone rozhodnutia podľa zákona o súdnych exekútoroch uvedená v § 8 písm. i) tohto zákona. Z uvedeného vyplýva, že súdny exekútor, ktorého činnosť smeruje k speňaženiu majetku a k uspokojeniu veriteľov, môže prijímať alebo platiť platby v hotovosti v neobmedzenej hodnote naďalej, t.j. aj po účinnosti tohto zákona.

Zákon o obmedzení platieb v hotovosti upravuje aj postup dohodnutých platieb v hotovosti nad ustanovený limit podľa § 4 tohto zákona, ktorých platenie v hotovosti vyplýva z dohodnutých obchodno-záväzkových vzťahov uzatvorených pred účinnosťou tohto zákona.

Prechodné ustanovenie podľa § 13 tohto zákona ustanovuje, že **platbu v hotovosti, ktorá bola dohodnutá pred 1. januárom 2013, možno vykonať najneskôr do 31. marca 2013 vrátane**, i napriek tomu, že podľa vzájomnej dohody medzi odovzdávajúcim a príjemcom obchodno-záväzkové vzťahy (napr. za tovar, služby) trvajú aj po 31. marci 2013; po tomto dátume už nemožno vykonávať platby v hotovosti nad ustanovenú hodnotu. Platby za tieto služby alebo predaj tovaru po 31. marci 2012 je možné vykonávať len bezhotovostne bankovými prevodmi medzi účtami.

Z uvedeného vyplýva, že platbu za nájomné alebo za iné služby alebo tovar uzatvorené pred 1. januárom 2013 možno vykonať aj v hotovosti, ale najneskôr do 31. marca 2013, i napriek tomu, že táto služby (prenájom) trvá do konca roku 2013 alebo dlhšie.

Je potrebné tiež uviesť, že zákon nepripúšťa ani rozdelenie sumy platby v hotovosti na niekoľko samostatných platieb nižšej hodnoty ako je suma povolenej platby v hotovosti, ak tieto platby vyplývajú z jedného právneho vzťahu, a ak súčet týchto platieb prevyšuje ustanovenú hranicu platieb v hotovosti., napr. platby nájomného

Príklad:

Z uzatvorenej zmluvy o prenájme nebytových priestorov medzi fyzickou osobou nepodnikateľom a právnickou osobou je dohodnutá platba ročného nájomného 5 500 eur v trvaní od roku 2011 do roku 2015, pričom platba je realizovaná v dvoch splátkach: prvá splátka do 15. 06. príslušného roka vo výške 3 500 eur a druhá splátka do 15. 12. príslušného roka vo výške 2 000 eur.

Podľa § 5 ods. 2 nadväzne na § 13 tohto zákona platbu v hotovosti ani po splátkach, ktorých súčet prevyšuje hodnotu 5 000 eur nemožno po 31. marci 2013 realizovať v hotovosti, ale len bezhotovostným bankovým prevodom.

Porušenie **zákazu odovzdaním platby v hotovosti nad ustanovenú hodnotu platby** podľa § 4 sa **považuje za správny delikt**, za ktorý sa uloží pokuta do 150 000 eur, ak platbu vykonáva podnikateľ, ktorý je právnickou osobou alebo fyzickou osobou.

Pri určení výšky pokuty sa prihliada na závažnosť správneho deliktu, spôsob jeho spáchania, na jeho následky a na okolnosti, za ktorých došlo k správne deliktu.

Ak zákaz platby v hotovosti nad ustanovenú hodnotu podľa § 4 tohto zákona poruší fyzická osoba nepodnikateľ, dopustí sa priestupku, za ktorý sa jej uloží pokuta do 10 000 eur.

Dôležitou skutočnosťou je, že ak po účinnosti tohto zákona dôjde k porušeniu tohto zákona vykonaním platby v hotovosti nad ustanovenú výšku hodnoty platby, nie je podľa § 5 tohto zákona dotknutá platnosť právnych úkonov, na základe ktorých sa vykonala platba v hotovosti, t.j. nedôjde k neplatnosti právnych úkonov, za ktoré bola platba v hotovosti realizovaná v sume vyššej ako ustanovuje tento zákon; porušením tohto zákona sa tieto osoby dopustili priestupku alebo správneho deliktu, za ktorý im bude uložená pokuta podľa § 9 alebo podľa § 10 tohto zákona.

Pri uložení pokuty za priestupok sa postupuje podľa zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a pri uložení pokuty za správny delikt sa postupuje podľa zákona o správnom konaní č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov.

Spracoval: Ing. Juraj Jurčík, MBA
Bratislava, 10.01.2013